

Nota Sportief Noord-Holland

**Op weg naar een sportieve,
beweegvriendelijke en
inclusieve sportomgeving
in Noord-Holland**

Haarlem, december 2025

NOTA

INHOUD

Voorwoord	3
Inleiding	4
1. Het sportlandschap	5
1.1 Het speelveld	5
1.2 Trends en ontwikkelingen in de sport	7
1.3 Wat doet de provincie	11
2. Beleidsuitgangspunten	13
2.1 Bijdragen aan een beweegvriendelijke fysieke omgeving	13
2.2 Ondersteunen van noord-hollandse gemeenten ten behoeve van ontwikkeling van sport en bewegen	15
2.3 Talentontwikkeling (topsport en breedtesport verbinden)	15
2.4 Promoten, stimuleren en inspireren van sport en bewegen	16
2.5 Een inclusief en veilig sportklimaat stimuleren in noord-holland	17
3. Het vervolg	19
Bijlage 1. Overzicht beleidsuitgangspunten, budget en ambtelijke capaciteit provincies	21

VOORWOORD

Eind 2024 en 2025 stond ik juichend langs de kant tijdens de finale van het nieuwe Noord-Hollandse schaatsevenement De Vier van Noord-Holland. Topsporters schaatsten die week vier avonden achter elkaar een marathon, iedere avond op een andere ijsbaan in Noord-Holland en iedere avond een paar rondes meer dan de avond ervoor. Meedoen aan een sportevenement als dit vraagt een ongekende hoeveelheid discipline, jaren van training én plezier van de schaatsters die meedoen. Maar belangrijker, ooit kwamen deze schaatsters ergens op een bevroren plas of een lokale ijsbaan in aanraking met de sport en werd er een vlammetje aangewakkerd dat er voor zorgde dat ze door bleven gaan en zelfs de top wilden bereiken.

Topsport is natuurlijk geen doel op zich. Wel gun ik iedereen van jong tot oud plezier in sport en bewegen. Of het nou voetbal, wandelen, schaatsen of dansen is. Sporten en bewegen dragen bij aan een gezond en gelukkig leven waardoor inwoners langer vitaal en weerbaar blijven. Regelmatig sporten en bewegen zorgt voor een gezond lichaam, stressvermindering, emotionele veerkracht, een betere slaap en meer zelfvertrouwen. Voor de ontwikkeling van kinderen is sport helemaal een belangrijke basis. Het leert kinderen samenwerken, doelen stellen, omgaan met teleurstellingen en het vieren van successen. Sport is bovendien een sociale verbinder en daarmee één van de dingen die een samenleving een samenleving maakt.

Precies om die reden kwam sport nadrukkelijker op de agenda tijdens de coalitieonderhandelingen in de zomer van 2023 na de provinciale verkiezingen. De provincie deed niet veel meer op het gebied van sport en het behoort ook niet tot wat men noemt de provinciale 'kerntaken'. Toch zien wij kansen én noodzaak om juist nu meer te doen op dit gebied. Want als provincie is het onze taak om te kijken naar hoe de ruimte in Noord-Holland goed benut wordt. We werken aan voldoende woningen en werkgelegenheid voor alle inwoners. Maar Noord-Holland wordt pas een fijne plek om te wonen als er in diezelfde ruimte plek is voor sociale activiteiten, voor mooie natuur, voor culturele voorzieningen en voor sportfaciliteiten. Juist die dingen zorgen ervoor dat een plek meer is dan een

woon- of werklocatie. Het zijn de onderdelen die een plek een samenleving maken en mensen bij elkaar brengt.

In februari 2025 hebben wij als eerste een Uitgangspuntennotie Sport vastgesteld. Daarna hebben we gesproken met Provinciale Staten, de gemeenten en andere sportorganisaties. Met dit definitieve beleidskader Sportief Noord-Holland, omschrijven we waar wij als provincie onze rol willen pakken in het sportlandschap. Daarbij gaan we niet op de stoel van de gemeenten of het Rijk zitten. We willen juist samenwerken, ondersteunen, partijen aan elkaar verbinden en aanvullende activiteiten opzetten.

Alles wat we doen heeft hetzelfde doel namelijk: zoveel mogelijk Noord-Hollanders de kans te geven in aanraking te komen met sport en bewegen. Om zo hopelijk een vlammetje aan te wakkeren en te laten zien hoe leuk en goed sporten en bewegen is.

*Jeroen Olthof, gedeputeerde Sport
Provincie Noord-Holland*

Foto: Ewald Geerdink

INLEIDING

De provincie Noord-Holland zet zich in voor een gezonde en vitale leefomgeving. In de Omgevingsvisie NH 2050 staat dat het zaak is dat regio's vitaal blijven en zich verder kunnen ontwikkelen. Hiertoe maken zij kwalitatieve en kwantitatieve afspraken over woningbouw, werklocaties en over de ontwikkeling en locaties van voorzieningen. Ook sport is een essentieel onderdeel van de voorzieningen. Sport draagt samen met cultuur en dorpshuizen bij aan de kwaliteit van de leefomgeving.

Sport heeft een unieke maatschappelijke waarde. Het bevordert niet alleen de lichamelijke en mentale gezondheid van inwoners, maar draagt ook bij aan sociale cohesie, inclusie en leefbaarheid in stad en dorp. Daarnaast draagt sport bij aan persoonlijke ontwikkeling en talentontplooiing. Door te sporten leren mensen omgaan met succes en tegenslag, ontwikkelen zij discipline en leren zij verantwoordelijkheid nemen. Vaardigheden die ook buiten het sportveld van grote waarde zijn. Tevens heeft sport een duidelijke maatschappelijke en ruimtelijke functie. Sportvoorzieningen dragen bij aan de aantrekkelijkheid van een leefomgeving, stimuleren ontmoeting en versterken de identiteit van een gemeenschap.

Sportverenigingen spelen hierin ook een rol en vormen het fundament van het Nederlandse sportstelsel. Zij vervullen een cruciale rol in het organiseren en faciliteren van sportactiviteiten en zorgen er mede voor dat sport toegankelijk blijft voor iedereen. Sportverenigingen creëren een omgeving waarin leden elkaar kunnen ontmoeten en sporten en bewegen. Ze zijn geworteld in de lokale gemeenschap en dragen bij aan de sociale infrastructuur van dorpen en steden. Door hun vrijwillige karakter stimuleren zij maatschappelijke betrokkenheid, vrijwillige inzet en sociale verantwoordelijkheid. Daarnaast spelen verenigingen een sleutelrol in de ontwikkeling van sporttalent.

De provincie wil daarom gemeenten ondersteunen door ze met elkaar te verbinden bij het maken van regionale afspraken over sport. Daarnaast heeft de provincie de ambitie om de breedtesport te versterken en te zoeken naar mogelijkheden om

de ontwikkeling van regionaal sporttalent te stimuleren en de brug te slaan met topsport. Deze ambities staan in het Coalitieakkoord 2023-2027 Verbindend Vooruit en zijn vertaald in deze nota Sportief Noord-Holland. De nota biedt daarmee een (beleids)kader waarin doelstellingen voor de komende jaren zijn opgenomen. Dit beleidskader biedt houvast voor (toekomstige) initiatieven en de rol die de provincie hierin heeft. Het Rijk en de gemeenten zijn primair verantwoordelijk voor een sterke sportinfrastructuur. De rol van de provincie is aanvullend en verbindend.

Hoofdstuk 1 geeft een uitgebreide beschrijving van het sportlandschap. In het hoofdstuk worden de belangrijkste organisaties en spelers genoemd. Vervolgens komen belangrijke trends en ontwikkelingen aan de orde en wordt de huidige inzet van de provincie op sport en bewegen beschreven. Hoofdstuk 2 bevat de vijf beleidsdoelen en daarbij behorende uitgangspunten. Tot slot wordt in hoofdstuk 3 beschreven wat het vervolg is op deze nota.

HET SPORTLANDSCHAP

Om gerichte beleidskeuzes te kunnen maken is het van belang om kennis te hebben van het speelveld en de context, zeker op een beleidsterrein als sport, waar de rol van provincies is gebaseerd op keuzes en niet op wettelijke taken of verantwoordelijkheden.

1.1 HET SPEELVELD

In deze paragraaf wordt kort de rol van de Rijksoverheid, gemeenten, NOC*NSF, sportbonden en sportaanbieders geschetst, net als de hoofdlijn van het sportbeleid van andere provincies.

De Rijksoverheid

De Rijksoverheid, en specifiek het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), werkt aan een gezond, fit en veerkrachtig Nederland. Dat doet zij door samen te werken met voornamelijk gemeenten en (indirect) sportorganisaties. Gemeenten krijgen via de Brede Regeling Combinatiefuncties (BRC) budget voor het uitvoeren van lokaal sportstimuleringsbeleid. Met de BRC wordt deelname aan sport en cultuur verbonden met ten minste één andere sector, zoals de zorg of het onderwijs. Aangestelde functionarissen, zoals buurtsportcoaches, worden deels vanuit de regeling gefinancierd en zetten zich in om de verbinding tussen sectoren te realiseren. Cofinanciering vindt plaats vanuit de gemeentebegroting of door

partners in het onderwijs, welzijn of cultuur. De BRC-regeling vormt een addendum bij het Hoofdpijnen Sportakkoord II. De financiële voorwaarden worden vastgesteld in de brede specifieke uitkering (SPUK) ten behoeve van het bevorderen van de gezondheid, sport- en beweegstimulering, cultuurparticipatie en het versterken van de sociale basis.

Het ministerie van VWS werkt samen met de Vereniging Sport en Gemeenten (VSG), de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), het Nederlands Olympisch Comité * Nederlandse Sport Federatie (NOC*NSF) en het Platform Ondernemende Sportaanbieders (POS). Budget voor lokale uitwerking van dit akkoord wordt uitgekeerd aan gemeenten via de hierboven genoemde SPUK-regeling.

Ook in sportaccommodaties wordt door het Rijk geïnvesteerd. Sportverenigingen kunnen subsidie aanvragen via de Subsidieregeling Bouw en Onderhoud Sportaccommodaties (BOSA-regeling). Gemeenten kunnen voor investeringen in sportaccommodaties een Specifieke Uitkering Stimulering Sport aanvragen. Tot slot draagt VWS via subsidie incidenteel bij aan internationale topsportevenementen.

Provincies

Sport is niet wettelijk verankerd. Er is daardoor ook geen eenduidige lijn te ontdekken met betrekking tot provinciaal sportbeleid. Provincies bepalen zelf of ze sportbeleid opstellen, welke invulling ze daaraan geven en welke (financiële) middelen en capaciteit ze daarop inzetten. Er zijn sterke verschillen tussen de provincies. Zo investeren provincies als Noord-Brabant en Gelderland miljoenen per jaar, terwijl een provincie als Zuid-Holland aan de onderkant zit met een jaarlijks structureel budget van €900.000.

Iedere provincie heeft haar eigen speerpunten. Sommige provincies focussen op voor de cultuur van deze provincie typerende sporten, zoals Zeeland met de kernsporten wiel-, water- en strandsport en Fryslân met eigen sporten als fierljeppen, skûtsjesilen en keatsen. Andere provincies zetten in op evenementen, topsport en talentontwikkeling. Ook zijn er provincies die inzetten op het faciliteren van netwerken, zoals Limburg en Flevoland. Dat doen ze via regionale sportakkoorden en/of netwerken rond bepaalde sporten. Eén van de weinige overeenkomsten tussen de provincies is dat ze vrijwel allemaal een bijdrage leveren aan (top)sportevenementen. De uitvoering van het provinciaal sportbeleid ligt in meer of mindere mate bij de provinciale sportorganisatie, zoals Sportservice Flevoland in Flevoland, Sport Fryslân in Friesland, SportDrenthe in Drenthe en Sport Zeeland in Zeeland.

Niet alleen het beleid verschilt sterk per provincie, ook de beschikbare middelen en de grootte van de ambtelijke organisatie op sport lopen ver uiteen. Een korte beschrijving van het inhoudelijk beleid per provincie, is (inclusief enkele kerngegevens als begroting en ambtelijke capaciteit in fte) opgenomen als separate bijlage bij deze notitie.

Gemeenten

Gemeenten zijn wettelijk niet verplicht om sport- en/of beweegbeleid op te stellen. De meeste gemeenten kiezen hier echter wel voor. Het sportaccommodatiebeleid kan van oudsher worden beschouwd als de basis van het gemeentelijk sportbeleid, gericht op het faciliteren van de amateur sportbeoefening (breedtesport). De uitvoering van sportstimuleringsbeleid is door de Rijksoverheid duidelijk belegd bij gemeenten die daar ook zelf regie en verantwoordelijkheid willen nemen. De laatste jaren zetten gemeenten ook stevig in op sport- en beweegstimulering, bieden ze actief organisatorische ondersteuning van de lokale sport(verenigingen) en wordt sport ingezet als middel op andere beleidsterreinen, zoals onderwijs, preventief gezondheidsbeleid, stedelijke vernieuwing en citymarketing. Sport- en beweegstimulering is een belangrijk thema in lokaal sportbeleid of komt terug als speerpunt in lokale sportakkoorden. De uitvoering hiervan ligt primair bij gemeenten. Incidenteel zijn er middelen beschikbaar vanuit het Rijk. Ten grondslag aan de uitvoering van het sportstimuleringsbeleid liggen vaak ook lokale programma's. Tot slot hebben vooral grote gemeenten ook beleid gericht op topsport en de organisatie van grootschalige (top)sportevenementen. In Noord-Holland zijn dit onder andere Amsterdam, Haarlem, Haarlemmermeer en Alkmaar.

NOC*NSF

NOC*NSF is de bundeling van de georganiseerde sport in Nederland. Het NOC is verantwoordelijk voor het samenstellen van het team van sporters dat aan de Olympische Spelen deelneemt.

NSF is de koepelorganisatie van de Nederlandse sportbonden. Verantwoordelijkheden van NSF zijn het vertegenwoordigen van de aangesloten sportbonden in (inter)nationale organisaties en het genereren en verdelen

Foto: Marleen Fouchier

van inkomsten voor diverse (sport)programma's over de sportbonden.

Sportbonden

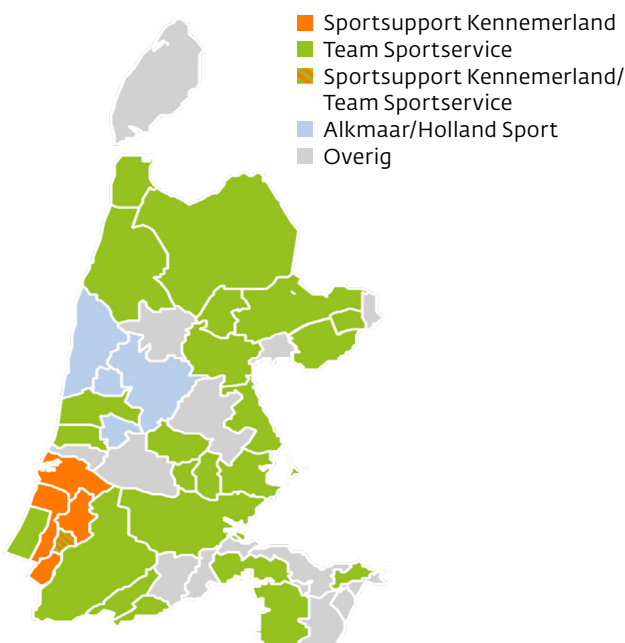
Van oudsher zijn sportbonden primair organisator van competities en toernooien, bepaler van spelregels en centraal contactorgaan voor sportverenigingen van de betreffende sport. In de loop der jaren is daar het uitvaardigen en ondersteunen van nationale teams of sporters en het actief ondersteunen van sportverenigingen bijgekomen. Tegenwoordig zoeken sportbonden steeds meer naar manieren om de sport te ontwikkelen, om aan te blijven sluiten bij behoeften van de sporter en om het eigen bestaansrecht veilig te stellen.

Vereniging Sport en Gemeenten

De Vereniging Sport en Gemeenten (VSG) is belangenbehartiger van gemeenten richting met name de Rijksoverheid. Daarnaast ondersteunt de VSG gemeenten bij sportbeleid- en accommodatievraagstukken, bijvoorbeeld door het organiseren van kennisdagen en het opzetten van regionale netwerken.

Uitvoeringsorganisaties Sport in Noord-Holland

Lokale uitvoering van breedtesport is een verantwoordelijkheid van de Noord-Hollandse gemeenten. In de praktijk maken de gemeenten gebruik van de dienstverlening van lokale of regionale uitvoeringsorganisaties of sportbedrijven. Deze uitvoerders voeren het lokale beleid uit op grond van een uitvoeringsovereenkomst gebaseerd op de door de gemeente gewenste prioriteiten (sportnota, nota sociaal domein, sportakkoord, preventieakkoord). Deze uitvoerders zijn in bijna alle gevallen ook werkgever van de lokale buurtsportcoaches en breedtesportmedewerkers. Een aantal van de uitvoeringsorganisaties werkt voor meer gemeenten, soms in een intergemeentelijke samenwerking (bijv. Kop van NH, West-Friesland).

In de overzichtskaart is zichtbaar welke aanbieders meerdere gemeenten bedienen. De grijs getinte gemeenten maken gebruik van een lokale stichting of BV, of hebben de uitvoering nog binnen het ambtelijk apparaat georganiseerd (Hoorn). Zoals op de kaart te zien is, is Team Sportservice Noord-Holland de grootste regionale uitvoeringsorganisatie voor Sport in Noord-Holland. Deze uitvoeringsorganisatie bedient ongeveer de helft van de Noord-Hollandse gemeenten.

Naast de uitvoering op lokaal niveau vervult Team Sportservice Noord-Holland ook de 'kennisfunctie sport' in opdracht van de provincie Noord-Holland.

Sportaanbieders

Binnen het speelveld van sport staat de sportaanbieder het dichtst bij de sporter. We onderscheiden op hoofdlijnen twee vormen van (georganiseerde)sportaanbieders: sportverenigingen enerzijds en commerciële en anders georganiseerde sportaanbieders anderzijds.

Sportverenigingen

Nederland kent een unieke infrastructuur van ongeveer 25.000 sportverenigingen. Het hoofddoel van een sportvereniging is het laten beoefenen van een bepaalde sport door de leden van de vereniging. Door middel van directe en indirecte subsidies trachten gemeenten sporten via verenigingen betaalbaar voor elke inwoner te houden. In 'ruil' voor deze subsidies worden verenigingen in toenemende mate door gemeenten ingezet als middel voor het bereiken van beleidsdoelstellingen, zoals het aanbieden van sportaanbod voor kwetsbare doelgroepen of een bijdrage aan doelstellingen op het gebied van gezonde leefstijl (alcohol, roken, overgewicht) in het clubhuis.

Ondernemende en anders georganiseerde sportaanbieders

Georganiseerd sporten gebeurt niet alleen bij verenigingen, maar ook bij zo'n 6.000 (over het land verspreide) commerciële en anders georganiseerde sportaanbieders. Hieronder vallen fitnesscentra, ondernemende zwembaden, maneges, zeilscholen, padelbanen, bootverhuurders, dansscholen en golfbanen.

1.2 TRENDS EN ONTWIKKELINGEN IN DE SPORT

De (sport)wereld is in beweging. Bij het opstellen van beleid is het van belang om rekening te houden met trends en ontwikkelingen, en om uitdagingen en opgaven goed in beeld te hebben.

De organisatie van sport verandert

Hoewel het aantal sportverenigingsleden over de jaren stabiel is, vindt sportbeoefening steeds vaker in ongeorganiseerd en ongebonden verband plaats. Inwoners die sporten of bewegen doen dat vaker individueel en op flexibele tijden en locaties, vaak in de openbare ruimte.

Bekende voorbeelden zijn fietsen, (mountain)biken, hardlopen, lange afstand wandelen, hiking en nordic walking. Ook nieuwe vormen, zoals urban sports, worden populairder en vragen (specifieke) ruimte. De openbare ruimte wordt zo een speeltuin voor bijvoorbeeld free-runners, skateboarders en bmx'ers.

Focus lokaal sportbeleid verschuift

Sportbeleid is traditioneel een gemeentelijke rol. Op lokaal niveau wordt van oudsher vooral geïnvesteerd in het faciliteren van georganiseerde (verenigings)sport door aanleg, onderhoud en exploitatie van binnen- en buitensportaccommodaties. De laatste twee decennia is hier een actieve inzet op sport- en beweegstimulering bijgekomen. Aansluitend op de opgaven in het bredere sociaal domein, niet in het minst de stijgende zorgkosten, wordt sport en bewegen gezien als effectief preventief middel voor fysieke en mentale gezondheid van inwoners. Het verenigingsleven wordt in toenemende mate gezien als belangrijk verbindend element in de samenleving. In Sportakkoorden en plannen om uitvoering te geven aan het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA, gesloten door gemeenten, GGD'en, zorgverzekeraars en VWS) worden deze doelstellingen vertaald naar activiteiten. De uitvoering daarvan wordt vaak in opdracht gegeven aan combinatiefunctionarissen (BRC) en organisaties in de samenleving (verenigingen, welzijn, zorg).

Kortom, naast de rol en taak die gemeenten zichzelf toedichten op het gebied van accommodaties, is er in toenemende mate aandacht voor de inzet van de sportinfrastructuur voor brede maatschappelijke doelstellingen, vooral in het sociaal domein.

Niet alle sportvoorzieningen hebben een lokaal karakter. Voor veel sporten kunnen op lokaal niveau sportaccommodaties gerealiseerd worden. Denk aan de reguliere verenigingssport zoals voetbal, hockey, tennis en de veel beoefende binnensporten. De vraag naar deze voorzieningen is in de meeste gemeenten zo groot dat een lokaal gerealiseerde en geëxploiteerde accommodatie gelegitimeerd is. De gemeente is meestal eigenaar van de velden, sporthallen en -zalen. Buitensportverenigingen hebben daarbij vaak de opstallen (clubhuis, kleedkamers) in eigendom en beheer. Binnensportverenigingen maken gebruik van een sporthal of -zaal die overdag wordt gebruikt voor lichamelijk onderwijs, waarvoor de gemeente vanuit onderwijswetgeving verplicht is een accommodatie te bieden. Accommodatie(ontwikkeling) is daarmee in veel gevallen primair een lokale aangelegenheid. Uitzondering hierop zijn zwembaden, maar bijvoorbeeld ook indoor ijsbanen, indoor wielervedbanen en topsportaccommodaties.

Foto: Joris Bisschops

Zwembaden

Een zwembad biedt plaats aan het lokaal verenigingsleven, zwemlessen, maar is ook een plek voor recreatief gebruik door inwoners. De recreatieve functie is, afhankelijk van het aanbod van zwembaden, vaak regionaal. Het zwembad is daarmee een waardevolle publieke voorziening die in de meeste gevallen commercieel geëxploiteerd wordt met een subsidie van de gemeente om de toegang voor inwoners betaalbaar te houden. Op de plekken waar zwembaden toe zijn aan groot onderhoud of nieuwbouw wordt, gezien de hoge kosten voor bouw en exploitatie, gekeken naar het ontwikkelen van zwembaden met een regionale functie in samenwerking met andere gemeenten. Dit is vaak een moeizaam proces, waarbij lokale belangen en afwegingen een rol spelen. Provincies kunnen bij deze processen met overkoepelende blik een ondersteunende rol spelen.

Accommodaties voor specifiek gebruik, zoals topsport

In veel gevallen hebben sportaccommodaties een lokaal karakter omdat er lokaal voldoende vraag is. Dat geldt niet voor alle sporten, denk aan baanwielrennen, atletiek(onderdelen) en schaatsen. Accommodaties voor deze sporten zijn relatief duur in aanleg en exploitatie, omdat relatief weinig mensen er gebruik van maken. Dit geldt ook voor topsportaccommodaties die soms specifieke eisen hebben, zoals een turnhal. Veel gemeenten zijn te klein (hebben te weinig vraag) voor deze accommodaties, waardoor regionaal afstemming noodzakelijk is om deze faciliteiten wel te kunnen bieden. Ook hiervoor geldt dat de provincie met haar overkoepelende verantwoordelijkheid een rol kan spelen in het onderzoek, de plannen en realisatie van dit type sportaccommodatie.

Verduurzamingsopgave

In 2030 moet, conform het Klimaatakkoord 2030, de CO₂-uitstoot van alle gebouwen, dus ook van sportaccommodaties, gehalveerd zijn. Ook in de sportsector wordt daarom gewerkt aan het in versneld tempo verduurzamen van accommodaties. De manier waarop dat in de sport dient te gebeuren, staat beschreven in de Routekaart Verduurzaming Sport. Deze routekaart is onderkend door het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, NOC*NSF, de Vereniging Sport en Gemeenten, een aantal provincies, waaronder de provincie Noord-Holland, het Platform Ondernemende Sportaanbieders, de Branchevereniging Sport en Cultuurtechniek (BSNC) en het Kenniscentrum Sport & Bewegen.

Verduurzamen van sportaccommodaties levert behalve veel duurzame energie, ook kostenbesparingen én een gezonde sportomgeving op. De kostenbesparingen zijn een oplossing voor toenemende exploitatiekosten en daarmee de financiële toekomst van een vereniging. Uit recent onderzoek door het Nationaal Klimaat Platform is echter gebleken dat veel verenigingen niet in staat zijn om zelf een verduurzamingstraject te doorlopen. Ontzorging, in de vorm van een projectleider bijvoorbeeld, is een eerste benodigde stap, zo is geconcludeerd in het rapport. Verder geeft het rapport aan dat veel verenigingen daarnaast financieel niet in staat zijn om een lening voor verduurzaming af te sluiten. Veel verenigingen kunnen daarom de gewenste verduurzaming niet financieren. Zij hebben het moeilijk om een verduurzamingsslag te financieren. Financiering van de te maken verduurzamingsslag in sportvastgoed staat dan ook flink onder druk.

Commerciële en anders- georganiseerde sportaanbieders

De meest recente ontwikkeling (van de afgelopen jaren) is dat ook de commerciële en anders georganiseerde sport een actieve rol krijgt in de plannen op gemeentelijk niveau. Onder deze aanbieders verstaan we bijvoorbeeld fitnesscentra, ondernemende zwembaden, maneges, zeilscholen, padelbanen, bootverhuurders, dansscholen en golfbanen. Kenmerkend voor deze aanbieders is dat ze, meer dan verenigingen, een aanbod hebben dat aansluit bij inwoners die niet of nauwelijks bewegen en (weer) willen starten met bewegen. De kracht van de commerciële sportmarkt is pluriformiteit: in aanbod, grootte, type accommodatie, tarieven en uitstraling. Dit maakt dat inwoners kunnen sporten op het moment en de manier die hen het beste past. Daarnaast weten de commerciële sportaanbieders vaak makkelijker dan verenigingen in te spelen op maatschappelijke ontwikkelingen en wensen en behoeften van (potentiële) klanten, doordat ze flexibeler zijn dan bijvoorbeeld sportverenigingen en daardoor hun aanbod sneller kunnen en willen aanpassen aan de behoeften van de inwoner.

Tegelijkertijd zijn deze aanbieders vaak minder in beeld en/of bekend bij gemeenten, omdat hun activiteiten plaatsvinden in de openbare ruimte of in accommodaties die niet in eigendom zijn van de gemeente, wat maakt dat deze aanbieders lastiger te bereiken zijn. Gemeenten zijn voor het betrekken van deze aanbieders daarom deels afhankelijk van de waarde die deze aanbieders hechten aan het leveren van een bijdrage aan maatschappelijke opgaven, naast hun commerciële corebusiness.

Sportverenigingsleven staat onder druk

Hoewel de infrastructuur van sportverenigingen uniek en diepgeworteld is in de Nederlandse samenleving, komt het verenigingsleven steeds verder onder druk te staan. Enerzijds door een toenemende inspanning om ledenaantallen op peil te houden (individualisering en consumentisme), anderzijds als gevolg van kostenstijgingen en druk op de verenigingsorganisatie. Verenigingen hebben te maken met stijgende kosten en stagnerende inkomsten. Oplopende eisen vanuit de overheid (zoals op het gebied van sociale en fysieke veiligheid, milieu, financiële verantwoording en maatschappelijke betrokkenheid) versterken dit. Daar komt bij dat verenigingen steeds moeilijker de vrijwillige functies in bestuur en overig kader bezet krijgen. Veel verenigingen behouden met veel moeite de status quo en komen niet of nauwelijks toe aan beleidsvorming of ontwikkeling. In combinatie met een veranderende vraag (en maatschappelijke context) zet dit het voortbestaan van verenigingen verder op spanning.

Betaalbaarheid van sport voor inwoners

In het verlengde van voorgaand punt staat ook de toegankelijkheid van het sportaanbod onder druk. Kosten voor het in stand houden van aanbod en accommodaties lopen op, bijvoorbeeld door inflatie, oplopende rente en gestegen energiekosten en kosten voor energie en bouwen en onderhoudskosten. Positieve ontwikkeling is dat de door het huidige kabinet voorgenomen afschaffing van het verlaagde btw-tarief voorlopig van de baan is, dit zou een negatief effect hebben gehad op de betaalbaarheid van sport.

Tegelijkertijd loopt het vrij besteedbaar inkomen van een deel van de bevolking terug. Sportverenigingen vragen ter compensatie van de gestegen kosten om financiële steun van de overheid, met als doel de prijsstijgingen niet door te belasten aan de sportende inwoner.

Structuur voor talentontwikkeling vraagt om permanent aandacht

Tot enkele jaren geleden vormden regionale trainingscentra (RTC's) de basis van talentontwikkeling in Nederland. RTC's zijn op diverse locaties verspreid over Nederland, in het leven geroepen om sporttalenten te kunnen bedienen bóven het normale clubniveau. De RTC-structuur is door NOC*NSF beëindigd en hiermee is ook de landelijke financiering stopgezet. Daardoor is een gat ontstaan tussen de sporter als talent op de vereniging en de topsporter die bij TeamNL is aangesloten. Financiering en coördinatie van talentontwikkeling is nu afhankelijk van beleidskeuzes van gemeenten. In veel, met name kleine, gemeenten is de beleidsaandacht voor talentontwikkeling echter nog steeds zeer beperkt, waardoor een stevige infrastructuur voor talentontwikkeling op lokaal niveau geen vanzelfsprekendheid is.

1.3 WAT DOET DE PROVINCIE

Op het moment van schrijven had de provincie Noord-Holland geen actuele sportnota. Wel onderneemt de provincie reeds activiteiten op het gebied van sport en bewegen. Direct en indirect. Voor sportinstellingen is de provincie vaak indirect een relevante partij. Onze eerste doelgroep zijn vaak gemeenten. Hieronder staan huidige activiteiten omschreven.

Direct: Sportservice Noord-Holland voor uitvoering Kennisfunctie sport

Een directe bijdrage van de provincie Noord-Holland aan sport in de provincie is het financieren van de Kennisfunctie Sport die uitgevoerd wordt door Sportservice Noord-Holland. De provincie betaalt hiervoor een jaarlijks bijdrage aan Sportservice Noord-Holland. De bijdrage van Sportservice Noord-Holland is voor gemeenten niet altijd in directe zin zichtbaar. De meeste gemeenten hebben namelijk primair op 'lokaal niveau' contact met Team Sportservice. In circa de helft van de Noord-Hollandse gemeenten is Team Sportservice werkgever van de buurtsportcoaches en daarmee uitvoerder van (een deel van) het lokaal sportbeleid. Indirect maken zij hiermee echter wel veel gebruik van de Kennisfunctie van Team Sportservice. De toegevoegde waarde van de Kennisfunctie zit vooral in de aanwezige provinciale/regionale kennis over de sportinfrastructuur. Maar ook het regionale netwerk waarover de Kennisfunctie Sport beschikt, wordt als belangrijke toegevoegde waarde genoemd.

Direct: Bijdrage door sponsoring van evenementen

Een tweede vaste begrotingspost van de provincie is de sponsoring van evenementen, waaronder topsport-evenementen. In het provinciale sponsorbeleid, omschreven in de Uitgangspunten Evenementen-sponsoring 2024-2027, wordt jaarlijks gekozen voor een mix van (breedte)sport-, recreatieve en topsportevenementen met een goede spreiding over Noord-Holland en die aansluiten bij regionale behoeften. Onder topsport-evenementen worden WK's, EK's en wereldbekerwed-

strijden verstaan van door NOC*NSF erkende takken van topsport- en internationale wedstrijd sportdisciplines. Voor sponsoring komen alleen Olympische of paralympische disciplines, of disciplines die op de nominatie staan om Olympisch of paralympisch te worden in aanmerking. Naast de profilering van de provincie Noord-Holland, brengen de breedtesportactiviteiten die rondom deze evenementen georganiseerd worden mensen ook actief in beweging.

Indirect: Bijdrage aan actieve mobiliteit

De link tussen enerzijds sport & bewegen en anderzijds de activiteiten van de provincie op andere beleidsterreinen is niet altijd evident, maar is er wel. De provincie vervult onder andere taken op het gebied van ruimtelijke ordening, toerisme en recreatie en mobiliteit. Vanuit deze taken vinden activiteiten plaats die aansluiten bij het domein 'sport'. Voorbeelden hiervan zijn de actieagenda actieve mobiliteit 2022-2027 en het beleid voor recreatie en toerisme. Hierin wordt onder andere ingezet op het aanleggen van wandel-, fiets- en vaarroutes. Hoewel deze activiteiten niet binnen het domein 'sport' vallen, worden de routes wel gebruikt voor (sportieve) beweegactiviteiten.

Indirect: Het vieren van successen

De provincie besteedt, door middel van de huldiging van Olympische en Paralympische sporters op het Provinciehuis in Haarlem, aandacht aan topsportprestaties. Met het uitspreken van waardering voor deze sporters door middel van een huldiging wil de provincie betrokkenheid tonen. Ook wil de provincie met de huldiging inspiratie

tot bewegen en talentontwikkeling bieden aan alle Noord-Hollanders.

Indirect: Sport en de omgevingsvisie NH2050

De omgevingsvisie NH2050 vormt het integrale toekomstbeeld voor een gezond, duurzaam en aantrekkelijk Noord-Holland. In deze Visie staan een aantal samenhangende bewegingen centraal; gezond en veilig leven, sterke en leefbare kernen en toekomstbestendige natuur en landschap. Het provinciaal sportbeleid sluit hierop aan. Sport en bewegen dragen bij aan gezondheid, vitaliteit en leefbaarheid van de provincie. Bovendien hebben sport(voorzieningen) en bewegen een duidelijk ruimtelijke component. Ze vragen om fysieke ruimte, goede bereikbaarheid en een kwalitatieve inrichting van de leefomgeving. De provincie ziet sport daarom als onderdeel van de omgevingskwaliteit. In de uitvoering van het sportbeleid wordt aangesloten bij de principes van de omgevingsvisie NH2050, met aandacht voor;

- Een gezonde leefomgeving waarin iedereen kan sporten en bewegen.
- Ruimtelijke samenhang tussen sport, recreatie, groen en mobiliteit.
- Toekomstbestendige sportaccommodaties binnen stedelijke verdichting.
- Duurzaam ruimtegebruik in multifunctionele inrichting van sportterreinen.

Door sport structureel te betrekken bij ruimtelijke ontwikkelingen wordt bijgedragen aan de brede doelen van de omgevingsvisie; gezondheid, vitaliteit en leefbaarheid.

BELEIDSUITGANGSPUNTEN

In dit hoofdstuk worden de beleidsuitgangspunten omschreven die wij zien als basis van het sportbeleid van Provincie Noord-Holland. Vijf belangrijke beleidsdoelen worden benoemd en daaronder volgen de uitgangspunten voor provinciaal sportbeleid. De beleidsdoelen en uitgangspunten zijn gebaseerd op het coalitieakkoord 'Verbindend vooruit! 2023-2027', de huidige activiteiten op het gebied van sport, bestaand aanpalend beleid en een inventarisatie onder gemeenten op welke thema's zij meerwaarde zien in eventuele inzet door de provincie.

2.1 BIJDRAGEN AAN EEN BEWEEGVRIENDELIJKE FYSIEKE OMGEVING

De provincie draagt bij aan een duurzame en toekomstbestendige beweegvriendelijke omgeving die inwoners faciliteert, stimuleert en uitdaagt om te sporten en te bewegen.

2.1.1 We verbinden sport en bewegen aan bestaande relevante beleidsprogramma's

Sport draagt, evenals cultuur, bij aan de grote opgaven waar we als provincie voor staan, zoals de druk op de schaarse ruimte, klimaatverandering en gezondheid. Het is daarom van belang sport te verbinden met andere provinciale projecten en programma's. Dit zorgt voor slimme cross-overs en versterkt de samenhang en integraliteit in beleidsontwikkeling en -uitvoering.

Ruimtelijke ordening, mobiliteit en economie behoren tot de kerntaken van de provincie. Zo zorgt de provincie onder andere voor goede fietsverbindingen en bereikbaarheid van de sportaccommodaties. Ook werkt de provincie aan de aanleg en het beheer van groengebieden om de natuur te behouden én de recreatiemogelijkheden voor wandelaars, hardlopers, fietsers, kanoërs,

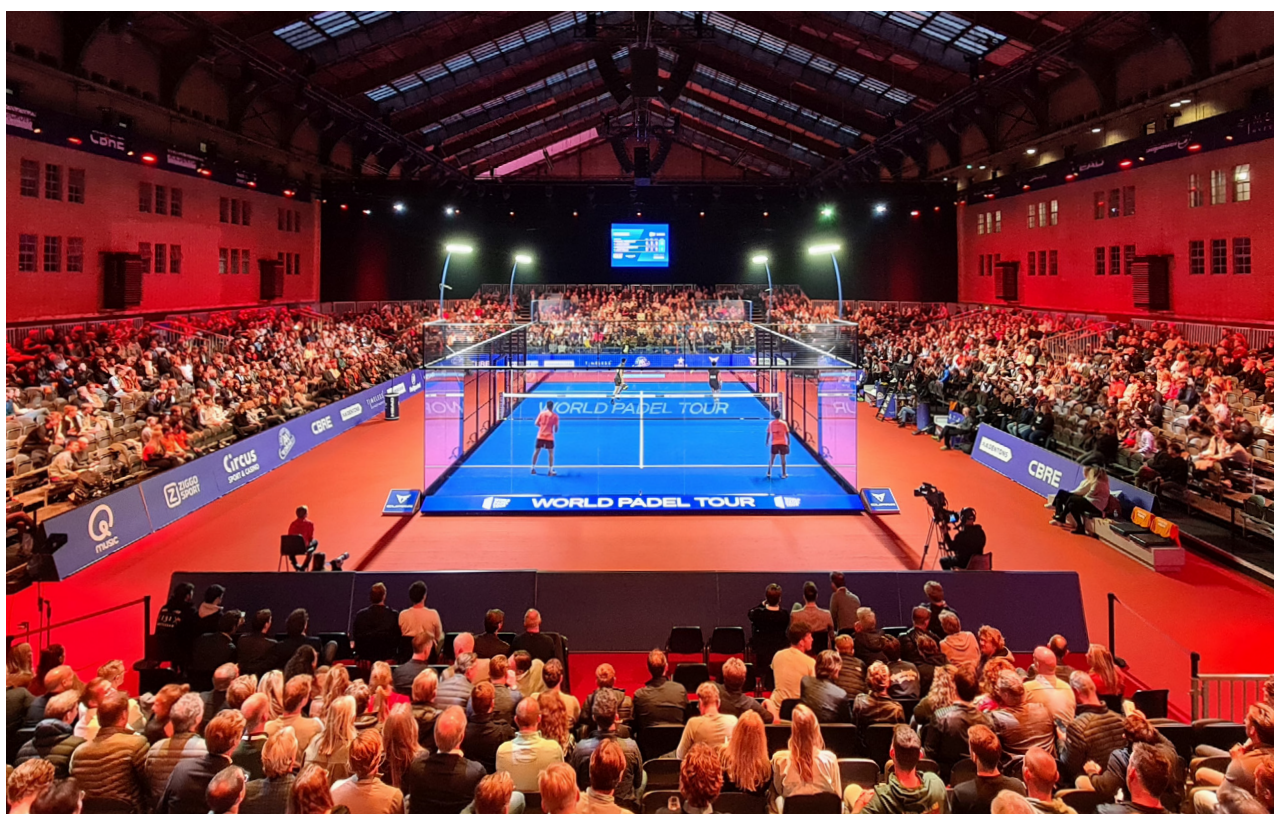
ruiters en andere recreanten te versterken. De provincie wil waar mogelijk bestaande en nieuwe natuur toegankelijk maken voor recreanten door bijvoorbeeld nieuwe wandel- en fietspaden aan te leggen of te verbeteren. Deze opgaven worden op dit moment vooral benaderd vanuit ruimtelijk of economisch perspectief. Door het toevoegen van het sport- en beweegperspectief kunnen deze projecten ook een bijdrage leveren aan doelen op het gebied van sport en bewegen. Het laten meedenken van een expert op het gebied van sport en bewegen kan daarmee zonder extra investeringen het maatschappelijk effect van een project vergroten. Concreet voorbeeld is de aanleg van snelfietspaden. Het sport- en beweegperspectief kan helpen om deze verbindingen (gericht op duurzame mobiliteit) niet alleen voor forenzen aantrekkelijker te maken, maar ook in de avonden en in het weekend voor sporters. Er liggen kansen om het domein sport en bewegen structureel aan te sluiten op andere (ruimtelijke) beleidsterreinen. De verbinding tussen sport en bewegen, en andere beleidsterreinen zoals mobiliteit en recreatie, is relatief gemakkelijk tot stand te brengen. De focus dient te liggen op het vinden van die aansluiting en het gezamenlijk (verder) ontwikkelen van programma's die bijdragen aan bovenlokale initiatieven die (tevens) sport en beweging stimuleren.

2.1.2 We stimuleren regionale samenwerking ten behoeve van een goede regionale sportinfrastructuur

De grootte van gemeenten verschilt sterk. Dit is van invloed op wat voor voorzieningen gemeenten zelf kunnen aanbieden aan hun inwoners. Door gemeenten met elkaar te verbinden en met kennis te ondersteunen bij het realiseren of behouden van sportaccommodaties met een regionale functie zorgen we voor voldoende aanbod voor elke inwoner van Noord-Holland, ongeacht zijn of haar woonplaats.

In het coalitieakkoord staat dat de provincie op diverse ruimtelijke vraagstukken een verbindende rol op zich wenst te nemen. Ook wordt aangegeven dat voor vitale dorpen en steden goede voorzieningen, waaronder sportaccommodaties, van cruciaal belang zijn, en dat samen met gemeenten in beeld wordt gebracht welke voorzieningen nodig zijn voor een adequate regionale basisinfrastructuur.

Gemeenten zijn geneigd om veelal binnen de eigen gemeentegrenzen te kijken en werken. Sommige accommodaties hebben echter niet alleen een lokale functie, maar ook een regionale, provinciale en/of zelfs nationale functie. Coördinatie op deze accommodaties en het verbinden van initiatieven en ideeën ten aanzien van (nieuwe) accommodaties wordt door gemeenten zeer gewenst. De provincie heeft de schaalgrootte en positie om deze rol van coördinator en verbinder op zich te nemen en daarmee een rol te spelen in het creëren van een voorzieningenniveau dat passend is bij de vraag.

2.2 ONDERSTEUNEN VAN NOORD-HOLLANDSE GEMEENTEN TEN BEHOEVE VAN ONTWIKKELING VAN SPORT EN BEWEGEN

De provincie levert een bijdrage aan het faciliteren en stimuleren van kennisdeling en -ontwikkeling en regionale samenwerking tussen gemeenten en andere organisaties.

2.2.1 We stimuleren regionale samenwerking ter bevordering van kennisontwikkeling

Als gemeenten meer kennis met elkaar delen hoeven ze niet ieder zelf het wiel uit te vinden, leren ze van elkaar en vindt er kruisbestuiving plaats. Op deze manier zijn gemeenten beter toegerust op hun taken en opgaven. Hiervoor is meer samenwerking nodig tussen gemeenten. Samenwerking is ook een voorwaarde voor het ontwikkelen en delen van data en kennis op lokaal, regionaal en nationaal niveau.

De grootste behoefte van (kleine) gemeenten ligt op het vlak van coördinatie, verbinding en ondersteuning van regionale samenwerking en kennisontwikkeling. Diverse gemeenten hebben relatief beperkte slagkracht en capaciteit op het terrein van sport en bewegen. Het met elkaar in contact brengen en houden van gemeenten, stelt hen in staat om laagdrempelig kennis en inspiratie te delen. Naast kennisdeling, vraagt deze coördinerende rol tevens het leggen van verbindingen met partijen als de VSC, NOC*NSF, sportbonden en/of de GGD.

De provincie wil nog sterker van meerwaarde zijn voor de lokale sport door, zowel op ambtelijk als bestuurlijk niveau, een verbindende rol tussen gemeenten te spelen bij het oppakken van (kennis)vraagstukken en opgaven die gemeentegrenzen overstijgen en/of juist te 'klein' zijn om lokaal opgepakt te worden.

2.3 TALENTONTWIKKELING (TOPSPORT EN BREETSPORT VERBINDEN)

De provincie faciliteert talentontwikkeling en draagt daarmee bij aan de verbinding van top- en breedtesport.

2.3.1 We faciliteren en stimuleren talentontwikkeling in provinciaal verband

Het is voor de sport belangrijk dat talenten tijdig worden opgemerkt en kunnen doorgroeien naar de topsport. Gemeenten kunnen bij elkaar gebracht worden en zo gestimuleerd worden om zich op diverse manieren in te zetten ten behoeve van talentontwikkeling.

In het coalitieakkoord stelt de provincie Noord-Holland zich ten doel te zoeken naar mogelijkheden om de ontwikkeling van regionaal sporttalent te stimuleren door een brug te slaan naar en ruimte te geven aan topsport. Er is veel winst te behalen in het stimuleren van samenwerking op het gebied van talentontwikkeling tussen gemeenten. De provincie kan hier nadrukkelijker een rol pakken door actief verbindingen tussen gemeenten

Foto: Shot By Sylla

en regio's te leggen, zowel in de vorm van het organiseren van overlegstructuren als in het faciliteren van meer informele ontmoetingsgelegenheden voor talentvolle sporters. De verbinding van lokale en regionale initiatieven en regelingen kan op termijn leiden tot een provinciaal platform dat sporttalent in de provincie mogelijkheden en een podium biedt.

Ook de organisatie van sportevenementen, in top of breedte, kan een bijdrage leveren aan deze doelstelling. Zie daarvoor ook doel 4.

2.3.2 We vieren de successen van Noord-Hollandse topsporters

Topsport zorgt voor succesverhalen en die verhalen enthousiasmeren mensen om een sport uit te oefenen of in beweging te komen. Daarom is het goed om successen te vieren samen met gemeenten, sporttalenten en bedrijfsleven die het succes mede mogelijk hebben gemaakt.

Topsportprestaties op olympisch niveau inspireren mensen en maken ze trots. Sportprestaties van olympiërs willen we daarom vieren met een huldiging die gekoppeld kan worden aan de plekken en organisaties waar de topsporters hun talent hebben kunnen ontwikkelen. Het samen vieren van deze successen versterkt de relatie en het netwerk tussen betrokken partijen en draagt daarmee bij aan de gezamenlijke ambities op het gebied van sport en bewegen.

2.4 PROMOTEN, STIMULEREN EN INSPIREREN VAN SPORT EN BEWEGEN

De provincie draagt bij aan de realisatie van evenementen die een positieve invloed hebben op de aantrekkelijkheid van de provincie Noord-Holland en die inwoners stimuleren in hun actieve leefstijl.

2.4.1 We sponsoren topsportevenementen

Topsportevenementen inspireren mensen om actiever te worden en hun eigen gezondheid te verbeteren. Ze brengen mensen samen, zowel binnen de lokale/regionale gemeenschap als op internationaal niveau. Ze bevorderen een gevoel van eenheid en gedeelde ervaring.

Sportevenementen dragen bij aan de profilering van Noord-Holland als vitale provincie, maar zijn kostbaar om te organiseren. Initiatief voor het organiseren van topsportevenementen wordt ondersteund door bijdragen van het ministerie van VWS, gemeenten, sportbonden, sportverenigingen en/of sponsors. Ook de provincie heeft een jaarlijks budget beschikbaar voor sponsoring van evenementen die voldoen aan de gestelde basisvoorwaarden en die bijdragen aan een juiste mix van culturele, breedtesport-, recreatieve en topsportevenementen die aansluiten op de beleidsambities. Zie hierover meer in de [Uitgangspunten evenementensponsoring 2024-2027 \(3\).pdf](#).

Per jaar wordt door de provincie gekozen voor een mix van (breedte)sport-, recreatieve en topsportevenementen met een goede spreiding over Noord-Holland en die aansluiten bij regionale behoeften. Onder topsportevenementen worden WK's, EK's en wereldbekerwedstrijden van door NOC*NSF erkende takken van topsport- en internationale wedstrijd sportdisciplines verstaan.

Voor sponsoring komen alleen Olympische of paralympische disciplines, of disciplines die op de nominatie staan om Olympisch of paralympisch te worden, in aanmerking. In 2025 is er binnen het provinciale sponsorbeleid ook een aanvullend budget beschikbaar voor NK's en internationale toernooien.

2.4.2 We sponsoren breedtesportevenementen

Breedtesportevenementen richten zich op participatie en het bevorderen van sport op amateurniveau, en zijn bedoeld voor een brede doelgroep. Voorbeelden hiervan zijn grote hardloophwedstrijden en fiets- en wandeltochten.

Van (grootschalige) breedtesportevenementen gaat in toenemende mate aantrekkingskracht uit, vooral naar de ongeorganiseerde sporter. Deze evenementen nodigen uit en inspireren inwoners om in beweging te komen of te blijven. De evenementen dragen daarnaast bij aan het imago van de provincie als aantrekkelijk plaats om te wonen en om te bezoeken. Breedtesportevenementen en recreatieve evenementen komen in aanmerking voor sponsoring van de provincie als ze aan bepaalde basisvoorwaarden voldoen, zie hierover meer in de Uitgangspunten Evenementensponsoring.

Foto: Special Olympics nationale spelen

2.5 EEN INCLUSIEF EN VEILIG SPORT-KLIMAAT STIMULEREN IN NOORD-HOLLAND

De provincie draagt bij aan een veilig en inclusief sportklimaat. We willen samen met betrokken partijen een omgeving creëren waarin iedereen zich veilig voelt en de mogelijkheid heeft om deel te nemen aan sport, ongeacht achtergrond, capaciteiten, beperking of leeftijd. Dit houdt in dat barrières voor deelname worden verminderd of weggenomen, zodat sport openstaat voor een diversiteit aan deelnemers.

2.5.1 We stimuleren toegankelijkheid van sport voor mensen met een beperking

Sport is een belangrijk middel voor het bevorderen van gezondheid, sociale inclusie en persoonlijke ontwikkeling. Toch ervaren mensen met een beperking vaak nog drempels als het gaat om deelname aan sportactiviteiten. Het is de ambitie van de provincie Noord-Holland om sport voor iedereen toegankelijk te maken en te zorgen dat ook mensen met een beperking kunnen profiteren van de voordelen die sport en bewegen met zich meebrengen.

De provincie kan ondersteuning bieden aan initiatieven en evenementen die sport voor mensen met een beperking bevorderen en toegankelijk maken. Dit geldt niet alleen voor het beoefenen van sport, maar ook het beleven van sport voor mensen met bijvoorbeeld een visuele beperking. Om de sporttoegankelijkheid te vergroten kan de provincie een verbindende rol spelen bij het bevorderen van samenwerking en kennisdeling tussen verschillende gemeenten. De provincie kan fungeren als een platform voor het uitwisselen van best practices en het stimuleren van innovatieve oplossingen voor gemeenten en regio. Langs deze weg dragen we bij aan een inclusieve sportcultuur waarin iedereen, ongeacht beperking, kan deelnemen.

2.5.2 We stimuleren toegankelijkheid van sport voor de LHBTIQ+ inwoners

Sport heeft de kracht om mensen bij elkaar te brengen en gemeenschappen te versterken. Echter, voor veel LHBTIQ+ inwoners vormt deelname aan sportactiviteiten nog vaak een uitdaging vanwege vooroordelen, discriminatie en

een gebrek aan inclusiviteit binnen de sportomgeving. De provincie Noord-Holland streeft naar een sportomgeving waarin iedereen, ongeacht seksuele oriëntatie of genderidentiteit, zich welkom voelt en kan meedoen. We erkennen het belang van een inclusieve sportcultuur en willen ons inzetten om de toegankelijkheid van sport te vergroten voor LHBTIQ+ inwoners.

De provincie kan projecten en sportprogramma's stimuleren en ondersteunen die inclusiviteit voor LHBTIQ+ inwoners bevorderen. Daarnaast kan de provincie samenwerken met LHBTIQ+ organisaties die door middel van sportevenementen diversiteit vieren en deelname van alle genders en seksuele oriëntaties aan diverse sporten bevorderen.

2.5.3 We bevorderen sociale veiligheid binnen de sport

Een veilig sportklimaat is een randvoorwaarde voor plezierige en duurzame sportdeelname. Sociale veiligheid betekent dat sporters, vrijwilligers, trainers en bezoekers zich vrij voelen om te sporten zonder angst

voor grensoverschrijdend gedrag, pesten, intimidatie of discriminatie. De provincie Noord-Holland wil samen met sportorganisaties, gemeenten en maatschappelijke partners werken aan een omgeving waarin respect, integriteit en inclusiviteit centraal staan.

De provincie kan bijdragen door initiatieven te ondersteunen die gericht zijn op preventie en bewustwording rondom sociale veiligheid. Dit omvat onder andere programma's die bestuurders, trainers en vrijwilligers toerusten om signalen van onveiligheid te herkennen en hier adequaat op te reageren, evenals het stimuleren van gedragscodes, meldprocedures en scholing. Ook faciliteert de provincie regionale samenwerking en kennisdeling tussen gemeenten, sportaanbieders en expertorganisaties, zodat sterke voorbeelden en praktische hulpmiddelen breder kunnen worden ingezet.

Door gezamenlijk in te zetten op toegankelijkheid, inclusiviteit en sociale veiligheid werken we toe naar een sportomgeving waarin iedereen veilig kan sporten, zich gehoord voelt en met plezier kan deelnemen.

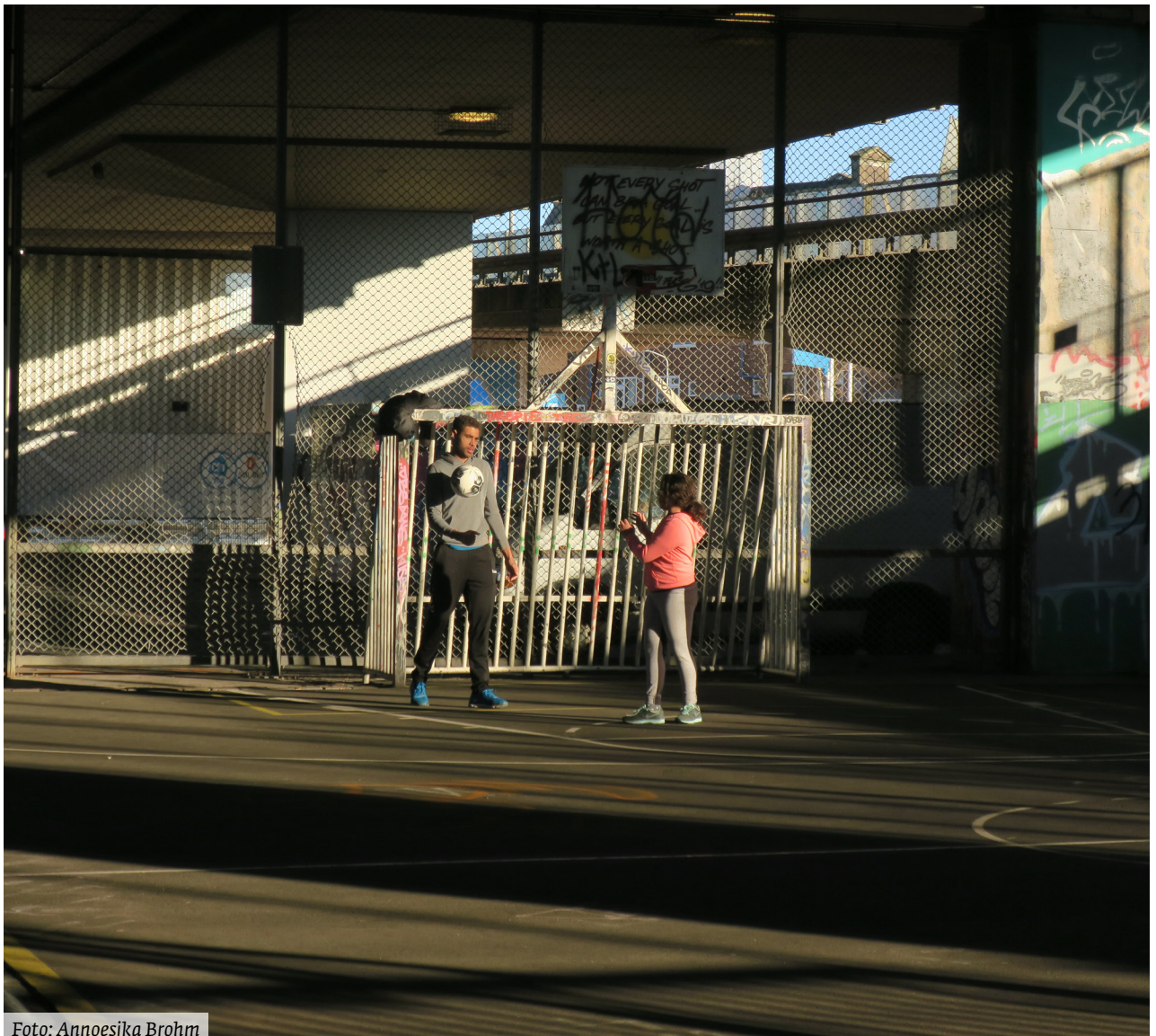

Foto: Annoesjka Brohm

HET VERVOLG

De nota *Sportief Noord-Holland* vormt het beleidskader waarin de rol van de provincie Noord-Holland op het thema sport en bewegen wordt verduidelijkt en versterkt. Deze nota legt de basis voor ondersteuning, verbinding en aanmoediging van toekomstige initiatieven en activiteiten en biedt richting voor de samenwerking tussen de provincie, gemeenten en betrokken partners.

De in deze nota geformuleerde ambities en doelstellingen krijgen concreet vorm door middel van de activiteiten die we als provincie in samenwerking met partners gaan uitvoeren. Hiervoor stellen wij, voor het eerst in 2026, periodiek een Actieprogramma Sport op en werken wij toe naar

regionale afspraken, bijvoorbeeld in de vorm van een regionale agenda Sport.

Provinciale rol en inzet

De provincie vervult primair een verbindende en stimulerende rol binnen het sportdomein. Wij gaan met gemeenten in gesprek en zetten ons in voor een stevig, inclusief en samenhangend sportbeleid, waarin sporten en bewegen voor iedereen toegankelijk is. Daarbij leggen we de nadruk op regionale samenwerking, kennisdeling en talentontwikkeling.

• Talentontwikkeling

Binnen het kader van talentontwikkeling verbinden we lokale sportinitiatieven met elkaar

Foto: Laurens Morel

zodat jonge sporttalenten hun weg kunnen vinden naar passende ondersteuning en begeleiding. Hierbij streven we een koppeling en bijdrage vanuit het bedrijfsleven na voor deze Noord-Hollandse talenten.

- **Regionale samenwerking en kennisdeling**

We stimuleren en faciliteren gemeenten om sportbeleid regionaal af te stemmen en gezamenlijke programma's te ontwikkelen, onder meer op het gebied van aangepast sporten, sportdeelname voor specifieke doelgroepen, sociale veiligheid in de sport en ruimtelijke ordening opdat gemeenten efficiënt omgaan met de schaarste aan ruimte. Tevens ondersteunen we samen met andere sportpartners gemeenten bij het leren van elkaar en het ontwikkelen van activiteiten die sporten en bewegen toegankelijker maken voor alle inwoners. In samenwerking met partners organiseren we bijeenkomsten ten behoeve van kennisuitwisseling om de kennisfunctie binnen het sportbeleid verder te versterken.

Sponsoring en vieren van successen

We continueren bestaande activiteiten en inzet die bijdragen aan een sportief Noord-Holland. Zo blijven wij door middel van sponsoring bijdragen aan de organisatie van (grote) sportevenementen in Noord-Holland en behouden we structurele aandacht voor de waardering en zichtbaarheid van talenten en topsporters in onze provincie.

Evaluatie en monitoring

De ambities en doelstellingen uit de nota Sportief Noord-Holland werken wij, in afstemming met gemeenten en andere stakeholders, uit in een Actieprogramma Sport

Noord-Holland, die in 2026 verschijnt. Dit actieprogramma vertaalt de beleidsdoelen naar concrete projecten, samenwerkingsinitiatieven en uitvoeringsmaatregelen.

Elk twee jaar evalueren wij de actualiteit van de doelstellingen van het actieprogramma Sport en de voortgang van de uitvoering. Deze periodieke reflectie biedt ruimte om keuzes te prioriteren, middelen gericht te plannen en indien nodig om de beleidsdoelstellingen bij te stellen. Zo kunnen we tijdig inspelen op trends, maatschappelijke ontwikkelingen, nieuwe kennis en innovaties die bijdragen aan onze provinciale sport- en beweegambities.

Daarnaast nodigen wij elk twee jaar Provinciale Staten uit voor een informatief en interactief werkbezoek bij onze partners in de uitvoering van het Noord-Hollandse sportbeleid. Deze werkbezoeken dragen bij aan kennisdeling, transparantie en betrokkenheid van Statenleden bij de uitvoering en voortgang van het sportbeleid.

De uitkomsten van de tussentijdse evaluatie en werkbezoeken worden betrokken bij de voorbereiding van het volgende actieprogramma, zodat het sportbeleid van de provincie Noord-Holland actueel en toekomstgericht blijft.

Samen bouwen aan een sportieve toekomst

Met deze inzet werken provincie, gemeenten en sportpartners gezamenlijk aan het realiseren van de provinciale ambities met als einddoel een sportieve, beweegvriendelijke en inclusieve sportomgeving in Noord-Holland waarin iedereen in Noord-Holland de kans krijgt om mee te doen.

BIJLAGE 1. OVERZICHT BELEIDS-UITGANGSPUNTEN, BUDGET EN AMBTELIJKE CAPACITEIT PROVINCIES

In deze bijlage wordt het sportbeleid van verschillende provincies uiteengezet. Wat doen de verschillende provincies op het gebied van sport, wat is hun budget hiervoor en welke ambtelijke capaciteit is hiervoor beschikbaar? Er is gesproken met de gedeputeerden Sport van de provincies Drenthe, Flevoland, Friesland, Limburg, Noord-Brabant en Zeeland. Met de provincie Zuid-Holland is ambtelijk gesproken. Met deze provincies is getracht een selectie te maken van provincies die veel doen aan sport en bewegen en daar ook veel budget voor beschikbaar hebben (Noord-Brabant, Friesland), provincies die dat minimaal doen (bijvoorbeeld Zuid-Holland) en provincies die daar tussenin vallen.

Drenthe

De provincie Drenthe heeft geen geschreven sportbeleid, maar is wel actief op het gebied van sport. Drenthe vindt het belangrijk aanvullend te werken op wat gemeenten doen. De provincie zet zich in op de pijlers talentontwikkeling, aangepast sporten, sportevenementen en accommodaties die gemeenteverstijgend zijn. Drenthe vindt het belangrijk dat gemeenten zaken zelf oppakken en zelf financieren zover het lukt. De provincie kan wel het laatste duwtje in de rug geven. Drenthe zoekt de samenwerking op door aan te sluiten bij de overleggen met de twaalf gemeenten van de provincie, zodat ze op de hoogte zijn van waar de gemeenten mee bezig zijn.

Vanuit de provincie zijn er twee personen werkzaam op sport. In de basis heeft de provincie Drenthe €800.000 per jaar beschikbaar voor sport. Daarvan gaat €300.000 per jaar naar de regeling van topsportevenementen en €300.000 naar subsidies aan SportDrenthe, de uitvoerende organisatie. De andere €200.000 is voor incidentele zaken. Aanvullend wordt er per collegeperiode bedacht of er wel of geen plus op dit budget komt. Deze periode is er €1.000.000 extra beschikbaar voor vier jaar. De vorige periode was dit €2.000.000. Dit budget is gekoppeld aan sportevenementen.

Drenthe heeft ook een programma voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed. Hierbij biedt de provincie advies en ondersteuning op maat om tot een verduurzamingsplan te komen. Hierbij

worden de gemeenten zelf intensief betrokken. Dit programma geldt voor gemeenten met minder dan 50.000 inwoners. Er kan hierbij gebruik worden gemaakt van de leningen van het Energiefonds Drenthe. Energiefonds Drenthe biedt een maatschappelijke energielening aan tot het bedrag van €200.000. In totaal is hiervoor €6.600.000 beschikbaar. Het is niet bekend hoeveel van dit bedrag ten goede komt aan sportaccommodaties.

Flevoland

De provincie Flevoland heeft al voor lange tijd sportbeleid en wil hiermee aanvullend zijn op de gemeenten. Flevoland focust zich op evenementen, talentontwikkeling, het toegankelijk maken van sport voor sporters met een beperking, sport in de openbare ruimte en sport in relatie tot gezondheidspreventie. De provincie kiest er bewust voor om zich niet te focussen op breedtesport, verenigingsondersteuning en accommodatiebeleid, omdat gemeenten hier een grote rol in pakken.

Flevoland heeft een uitvraag gedaan bij gemeenten waaruit bleek dat de gemeenten een meerwaarde zien voor de provincie op het gebied van verbanden leggen en een kennisdelingsfunctie. De gemeenten vinden afstemming met de provincie erg belangrijk. De gedeputeerde probeert daarom een wethoudersoverleg sport te organiseren. De provincie kan op bestuurlijk vlak een intermediairrol pakken. Daarnaast is er ook een sportambtenarenoverleg.

Binnen de provincie werkt er 1,2 fte aan sport. Sportservice Flevoland, de uitvoeringsorganisatie van het provinciale sportbeleid, heeft ca. 8 fte in dienst. In de basis is de financiering van de sport €540.355 aan de uitvoering van het beleid, €377.553 aan Sportservice Flevoland en €53.511 aan onderzoek, advies en evaluatie. Dit is voor het basisfundament van de Flevolandse sport. Wanneer er wordt gekozen voor een impuls van €100.000 of €200.000, de opties geschreven in de sportnota, gaat dit naar de uitvoering van het beleid en kunnen er nieuwe en aanvullende ambities worden geformuleerd. De uitvoering van het sportbeleid is grotendeels in handen van Sportservice Flevoland, maar toch heeft de provincie zelf ook wat budget

voor de uitvoering. De financiering van sportevenementen wordt uitgevoerd via subsidieregeling.

Friesland

Fryslân heeft als provincie een faciliterende rol en ziet de uitvoering als een taak van de gemeenten. De provincie zet met het provinciale beleid in op het beter in de kracht zetten van gemeenten. Fryslân vindt dat het gezondheidskapitaal begint bij de jeugd. Dit biedt de provincie aan door de jeugd in aanraking te laten komen met cultuursporten, namelijk het fierljeppen, Fries dammen, kaatsen, skûtsjesilen, schaatsen en de paardensport. Sport en bewegen is niet alleen van belang vanwege de gezondheid, maar ook vanwege de leefbaarheid. Daarnaast tracht de provincie de Friese sporten vitaal te houden en de Friese sportverenigingen te versterken. Dit doet de provincie op verschillende manieren. Onder andere door een nieuw en aansprekend aanbod mogelijk te maken voor de Friese sportverenigingen. Daarnaast zorgt de provincie voor meer samenwerking tussen verenigingen, meer ondersteuning voor initiatieven en een professioneel netwerk, waardoor er meer organisatiekracht ontstaat. Om de Friese sporten een impuls te geven, reserveert de provincie voor de periode 2025-2028 jaarlijks €137.500. Als laatste helpt de provincie om Friese sportbonden weldoordachte toekomstbestendige keuzes te maken hierdoor Friese sporten vitaal te houden.

De focus ligt niet alleen op breedtesport, maar ook op topsport. In Heerenveen is het Topsport NOORD gevestigd. Dit centrum biedt onderdak aan zeven topsportprogramma's: inline-skaten, judo, langebaanschaatsen, shorttrack, turnen voor dames en heren én zwemmen. De provincie vindt het belangrijk hierin te investeren, aangezien topsport en evenementen inspireren en een groot gevoel van verbondenheid geven. Buiten Thialf is er geen aandacht en financiering voor accommodaties.

SportFryslân is de belangrijkste uitvoerder van het sportbeleid. Deze organisatie is ook de 'voelspriet' van de provincie. De provincie heeft twee ambtenaren met sport in hun portefeuille. Het is niet bekend wat de omvang van deze functies is. De sportbegroting van Friesland is ongeveer €7.000.000. Dit zijn geen structurele middelen en dat betekent dat ze iedere vier jaar opnieuw moeten worden vastgesteld. De financiële bijdrage aan Thialf valt buiten dit budget van €7.000.000.

Limburg

Limburg is al lang en fors betrokken bij het onderwerp sport en ziet voor zichzelf een rol weggelegd als verbinder, coördinator en regisseur, door vraag en aanbod op het gebied van sport, spel en bewegen samen te brengen. In het verleden richtte het beleid zich vooral op topsport, talentontwikkeling en evenementen. In de huidige coalitieperiode richt dit zich veel meer op sport als middel.

In toenemende mate ligt de focus meer op sportstimulering, omdat de provincie hierin achterblijft bij andere provincies. De ambitie is om in alle leeftijdsgroepen de sport en beweegdeelname te laten stijgen. Voor sportbeleid op lokaal niveau zijn gemeenten in de lead en de provincie op afstand. Via de regionale sportakkoorden kent de provincie de ambities van de gemeenten. Het provinciaal sportloket, dat nu intern is georganiseerd, probeert waar mogelijk te verbinden en aan te jagen.

De infrastructuur van Limburg is ingedeeld in sporttakplatforms. Dit zijn platforms per sporttak, bijvoorbeeld atletiek, turnen, volleybal of tafeltennis. Een sporttakplatform is verantwoordelijk om op samenhangende wijze breedtesport, talentontwikkeling, topsport en evenementen te versterken in haar sporttak. Dit alles met aandacht voor de specifieke relatie tussen de sociale agenda en sport. Het sporttakplatform is een aanspreekpunt voor zowel de provincie als de betreffende sport. De platformen worden getoetst op governance, veilig sportklimaat en een werkplan. Inhoudelijke keuzes waarop men zich richt maken de platforms zelf.

Het budget van de provincie Limburg voor sport is structureel €6.000.000 per jaar. Daarvan wordt €2.500.000 ingezet voor het faciliteren van sporttakplatforms voor een aantal sporten in de provincie. Dat was incidenteel geld, maar is nu structureel geworden. Voor talentontwikkeling, evenementen en sportstimulering op regionaal of provinciaal niveau is, aanvullend op lokale inspanning, ook budget beschikbaar. Zo is er een regeling voor bovenlokale evenementen op het gebied van sport en cultuur van €2.500 per evenement. Op het gebied van topsportevenementen is er een subsidieregeling beschikbaar voor unieke events, zoals de Amstel Gold Race en Jumping Indoor Maastricht. Vanuit het beleidskader worden geen investeringen gedaan in accommodaties. Dit is eventueel wel mogelijk vanuit andere beleidsterreinen, bijvoorbeeld verduurzaming.

Noord-Brabant

Sport valt onder het beleidskader Levendig Brabant. Hierin wordt gekeken hoe de sectoren sport, erfgoed, cultuur en vrije tijd kunnen worden verbonden. Het doel van dit beleidskader is om te zorgen voor een divers aanbod en te kijken naar hoe dit kan worden gekoppeld aan de maatschappelijke opgaven. De provincie heeft voor het sportbeleid gekeken naar waar zij van toegevoegde waarde kan zijn. Het beleid bestaat uit enkele speerpunten, namelijk topsportevenementen, talentontwikkeling, innovatie in de sport en Uniek Sporten. De provincie ziet geen meerwaarde voor zichzelf rondom accommodatiebeleid. Noord-Brabant heeft de uitvoering van het beleid op afstand gezet bij BrabantSport. BrabantSport ontvangt jaarlijks circa € 3 miljoen subsidie vanuit de provincie, voor het uitvoeren van het beleid op het gebied van topsport, talentontwikkeling en evenementen. De uitvoering van

het beleid op Uniek Sporten is belegd bij Sportservice Noord-Brabant. Noord-Brabant heeft 2,5 fte op de begroting staan. De provincie heeft een bedrag van ongeveer €4.500.000 miljoen zelf in beheer voor unieke sportevenementen, zoals de Vuelta. De rest van de financiering is structureel en het grootste deel wordt op afstand gezet bij BrabantSport en Sportservice Noord-Brabant, circa €3.400.000.

Zeeland

Het sportbeleid van de provincie is strak en simpel georganiseerd en valt beleidsmatig onder het programma Cultuur, Erfgoed, Leefbaarheid en Sport. De uitvoering is verankerd in het Zeeuwse Sportakkoord, wordt gedaan door SportZeeland en heeft raakvlakken met gezondheid, participatie, toerisme en recreatie. Het Zeeuws Sportakkoord heeft een zestal pijlers:

1. Inclusieve sport,
2. Duurzame sportinfrastructuur,
3. Vitale sportaanbieders,
4. Positieve sportcultuur,
5. Vaardig in bewegen en
6. Sportevenementen die inspireren.

De provincie Zeeland pakt een rol als verbinder en organiseert netwerken rond bepaalde bovenlokale vraagstukken. Recent is besloten dat de jaarlijkse provinciale bijdrage aan uitvoeringsorganisatie Sport Zeeland gaat stijgen van €350.000 naar €475.000. Dit budget wordt ingezet voor de salariskosten van de uitvoering op het vlak van sportstimulering. Bovendien is besloten het provinciale jaarlijkse uitvoeringsbudget voor het Zeeuws Sportakkoord van €250.000 te verlengen met 4 jaar. De provincie Zeeland heeft verder drie kernsporten benoemd: wielersport, beachsport en watersport. Dit heeft met name

betrekking op de ondersteuning aan evenementen. Ook daar is recent besloten om door sterk stijgende organisatiekosten het budget te verhogen met €80.000 naar €330.000 per jaar.

Zuid-Holland

De speerpunten van het beleid van Zuid-Holland zijn sport en bewegen in de publieke buitenruimte, ofwel de ongeorganiseerde sport, inclusief het aantrekkelijk maken van de ruimte én sportstimulering voor doelgroepen die minder dan gemiddeld bewegen. Dit beleid is bepaald op basis van een analyse van gemeentelijke vraagstukken waarin een overkoepelende rol wordt gezien voor de provincie. Zuid-Holland zet subsidies, kennisontwikkeling door middel van onderzoeken en symposia, en een bijdrage aan het omgevingsbeleid als instrumenten in.

De provincie heeft er bewust voor gekozen geen aandacht te besteden aan talentontwikkeling, evenementen, topsport en accommodaties. Op vlak van accommodaties krijgt de provincie af en toe toch vragen. In enkele gevallen pakt de provincie er toch een rol in, maar dit doet zij enkel bij bovenlokale vraagstukken en in faciliterende zin, bijvoorbeeld door het beschikbaar maken van onderzoeksgeld. Zuid-Holland draagt nooit in financiële zin bij aan exploitatie of bouw.

Vanuit de provincie is er 1,2 fte beleidscapaciteit op sport. Vanuit de provincie is er jaarlijks €900.000 beschikbaar aan uitvoeringsmiddelen. Dit wordt verdeeld over €600.000 subsidies rondom de beweegomgeving. De afgelopen vijf jaar zijn er zo'n veertig tot vijftig projecten gerealiseerd. €200.000 gaat naar kleinere regelingen, zoals side-evenementen van grote evenementen. De laatste €100.000 is onderzoeksbudget.

Tabel 1: Overzicht provincies

Provincie	Gemeenten	Inwoners	€ per inw.	Speerpunten	Budget voor sport	Capaciteit
Drenthe	12	504.129	1,59	1. Talentontwikkeling; 2. Aangepast sporten; 3. Sportevenementen; 4. Regionale sportaccommodaties.	€800.000	2 pers. Omvang onbekend.
Flevoland	6	450.826	2,15	1. Evenementen; 2. Talentontwikkeling; 3. Toegankelijk maken voor sporters met beperking; 4. Sport in openbare ruimte; 5. Sport als preventie.	€971.419	1.2 fte.
Friesland	18	661.904	10,58	1. Cultuursporten voor jeugd; 2. Friese sport vitaal houden; 3. Friese sportverenigingen versterken.	€7.000.000	2 pers. Omvang onbekend.
Limburg	31	1.133.255	5,29	1. Sport als middel; 2. Sportstimulering; 3. Topsport; 4. Talentontwikkeling; 5. Evenementen.	€6.000.000	Onbekend.

Tabel 1: Overzicht provincies						
Provincie	Gemeenten	Inwoners	€ per inw.	Speerpunten	Budget voor sport	Capaciteit
Noord-Brabant	56	2.644.739	2,99	1. Topsportevenementen; 2. Talentontwikkeling; 3. Innovatie in de sport; 4. Uniek Sporten.	€7.900.000: €3.400.000 uitvoering en €4.500.000 voor unieke evenementen.	2.5 fte.
Zeeland	13	391.634	2,69	1. Inclusieve sport; 2. Duurzame sportinfrastructuur; 3. Vitale sportaanbieders; 4. Positieve sportcultuur; 5. Vaardig in bewegen; 6. Sportevents die inspireren.	1.055.000: waarvan €250.000 voor uitvoering en €330.000 voor stijgende organisatiekosten.	Onbekend.
Zuid-Holland	50	3.840.460	0,23	1. Sport en bewegen in publieke buitenruimte; 2. Aantrekkelijk maken van de ruimte; 3. Sportstimulering.	€900.000	1.2 fte.
Noord-Holland	44	2.976.487	0,20		€625.000 (alle evenementen, incl. sport) €130.000 (kennisfunctie) €500.000 (onderdeel budget Voorzieningen)	1 fte beleid.

Colofon

Uitgave

Provincie Noord-Holland
Postbus 123 | 2000 MD Haarlem
Tel.: 023 514 31 43 | Fax: 023 514 40 40
www.noord-holland.nl
post@noord-holland.nl

Sportevenementen

Ironman Westfriesland, FIBA 3x3 World Tour,
World Padel Tour Amsterdam Open, NK Tennis,
Hilversum City Run, Dam tot Damloop,
de Vier van Noord-Holland, WK Hockey dames,
Ronde van de Stelling van Amsterdam en
Honkbalweek Haarlem.

Grafische verzorging

The Creative Hub

Haarlem, december 2025